

ȘTEFAN, ȘTEFAN, D'OMN C'EL MARE

Concurs Spune-mi o poveste pentru suflet

Ediția a III-a
iulie 2020

ȘTEFAN, ȘTEFAN, D'OMIN C'EL MARE'

Concurs Spune-mi o poveste pentru suflet

Ediția a III-a
iulie 2020

Spune-mi o poveste pentru suflet vă invită — în fiecare lună — la un concurs cu premii de suflet. Acesta se adresează copiilor cu vârsta cuprinsă între 5 și 14 ani și are două secțiuni: arte plastice și literatură.

Spune-mi o poveste pentru suflet este un proiect coordonat de **Ioana Revnic** și are ca scop educația caracterială prin intermediul poveștilor.

Din 2018 până în prezent, povestitorii SOPS au fost susținuți mai mult de 200 de ateliere de citit pentru copii, inclusiv online.

©Spune-mi o poveste pentru suflet, 2020

DTP: Bogdan Dragomir @ www.directdesign.ro

ȘTEFAN, ȘTEFAN, DOMN CEL MARE

Concurs Spune-mi o poveste pentru suflet

ediția a III-a, iulie 2020

TEMA

Pentru a înțelege mai bine de ce Sfântul Ștefan a rămas în istorie, de ce oamenii l-au iubit, de ce l-au ascultat, de ce l-au urmat în lupte, de ce i-au fost credincioși, participanții au citit viața Sfântului Voievod Ștefan cel Mare. Cartea, publicată în colecția **Viețile sfinților povestite copiilor** a Editurii Mitropolit Iacov Putneanul de la Mănăstirea Putna, a fost disponibilă pe site-ul www.putna.ro, secțiunea Publicații, pe toată perioada desfășurării concursului. Citiți, în continuare, **Viața Sfântului Ștefan cel Mare**.

ARTE PLASTICE

Copiii au realizat un desen în care au ilustrat una dintre virtuțile Sfântului Voievod Ștefan cel Mare al Moldovei: dragostea pentru popor, dar și pentru vrăjmași; iubirea de țară; curajul; ascultarea; smerenia; credința.

LITERATURĂ

Copiii au răspuns unor întrebări inspirate din carte, și-au exprimat punctul de vedere în legătură cu diferite episoade din viața domnitorului, au creat o poveste, au scris despre ceea ce au descoperit citind.

PREȘEDINTE DE ONOARE AL JURIULUI

✿ Părintele stareț al Mănăstirii Putna – Arhimandrit Melchisedec Velnic

JURIUL SECȚIUNII DE ARTE PLASTICE

✿ Veronica Iani – scriitoare și ilustratoare
✿ Ioana Revnic – coordonatoarea proiectului *Spune-mi o poveste pentru suflet*

JURIUL SECȚIUNII DE LITERATURĂ

✿ Prof. dr. Roxana Ștefania Ciobanu – consilier superior, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
✿ Protos. Dosoftei Dijmărescu – Mănăstirea Putna

În mod excepțional, la această ediție TOȚI participanții au primit câte un dar din partea Mănăstirii Putna, care a oferit și TOATE premiile. Mulțumiri Părintelui Stareț Arhim. Melchisedec Velnic. Și recunoștință!

Dragi copii,

Ați citit viața Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, ați scris cuvinte foarte frumoase despre el și l-ați desenat. Vă felicit!

Sfântul Ștefan vă poate însoți și de acum înainte, dacă vă veți întâlni cu el în virtuțile lui. Aceste virtuți l-au ajutat să facă faptele sale mărețe, fapte pe care nici un alt domn român nu le-a atins, fapte care l-au făcut să fie „Mare și Sfânt”.

Mai întâi, Sfântul Ștefan avut o râvnă cum n-a avut nici un alt conducător de țară de la noi, acea râvnă de a-L sluji pe Hristos prin faptă și cuvânt.

A avut dragoste pentru aproapele, a avut dragoste pentru poporul său. Să ne amintim ce scria Matteo Muriano în decembrie 1502: „Este mult iubit și prețuit de supușii săi” – deși el era bătrân atunci, bolnav și era către sfârșitul vieții. A domnit 47 de ani, în 1502 era în al 45-lea an de domnie. După 45 de ani de domnie, să spună un străin că „este mult iubit de supușii săi”! Și motivează: „pentru că este veșnic treaz și darnic”. „Veșnic treaz și darnic” – aceasta spune multe.

Apoi, a avut o limpezime a minții, aș numi-o și discernământ: discernământul nu vine decât din credință bine așezată, bine întemeiată pe sfânta smerenie. Sfinții sirieni, Isaac Sirul și Efrem Sirul, ne arată limpede că nu este echilibru în viața omului fără sfânta smerenie.

Ei bine, discernământul, limpezimea, clarviziunea lucrurilor nu vin decât din smerenie și credință adâncă. Smerenia de care am amintit nu există fără sfințenie; fără smerenie nu există, iarăși, dragoste de aproapele.

După victoria de la Vaslui, unde turcii au fost de aproape trei ori mai numeroși, cronicarul polon Jan Długosz scrie: „Nu s-a îngâmfat Ștefan în urma acestei biruințe, ci a postit patruzeci de zile cu apă și pâine, și a dat poruncă în țara întreagă să nu cuteze cineva să-i atribuie lui acea biruință, ci numai lui Dumnezeu, cu toate că știa toți că învingerea din ziua aceea numai lui i se datorează”. Apoi, un an mai târziu, în 1477, după înfrângerea de la Războieni, tot Ștefan scrie într-o solie către Ducele Veneției: „Eu împreună cu curtea mea am făcut ce am putut, și s-a întâmplat cum am spus mai sus” – adică să fie înfrânt –, „care lucru socotesc că a fost voia lui Dumnezeu, ca să mă pedepsească pentru păcatele mele. Și lăudat să fie Numele Lui!”. Deci, constată că Dumnezeu l-a pedepsit pentru păcatele lui, dar nu ezită să spună mai departe „lăudat să fie Numele Lui” – adică primește toate cu bucurie, ca din mâna lui Dumnezeu.

A avut un curaj deosebit. Cât era Moldova – cât era Imperiul Otoman? Ce putere avea Ștefan – ce putere avea Mahomed al II-lea? Câți erau tătarii care veneau din Răsărit și alte state cu

care el s-a luptat? A avut un curaj întemeiat pe acea încredere în Dumnezeu de care am amintit, care vine din credință. Căci omul, când crede, se încrede că Dumnezeu oricând îl ajută. Fără curaj, credința și viața creștină nu se pot păstra.

O altă virtute pe care el a avut-o este milostenia. Nu cred că a fost biserică sau lăcaș sfânt, sau cleric slujitor, mitropolit care să fi bătut la ușa lui Ștefan și el să nu i-o fi deschis, și cu multă dragoste și largime de inimă să dea la fiecare. Mănăstiri și biserici – știm foarte bine că i se atribuie atâtea ctitorii lui Ștefan cel Mare: Putna, Voronețul, Sfântul Gheorghe – Hârlău și atâtea biserici și mănăstiri care au fost împodobite cu odoare dăruite de Ștefan.

Apoi aș aminti că Măria sa Ștefan a avut sfetnici buni, adică a știut să ceară sfatul. Numai omul smerit cere sfat, numai omul smerit ascultă. Să ne amintim că lângă el au fost sfetnici minunați, ca Mitropolitul Teoctist I, sfânt pentru noi, apoi Episcopul Vasile de la Roman, Cuviosul Daniil Sihastru și Cuviosul Simeon de la Pângărați – părinți duhovnicești, sihaștri, pustnici. A știut el, Marele Ștefan, să se plece înaintea lor și să se facă mic pentru a fi mărit de Dumnezeu.

Să mai învățăm un lucru de la Sfântul Ștefan: nu a acceptat niciodată ca fiii pământului său să fie luați în robie la Sultan. Să nu uităm că ienicerii erau copiii creștinilor luați de mici ca tribut, ori răpiți și trecuți la Islam și puși mai târziu să lupte împotriva creștinilor, a fraților lor. Ei bine, Ștefan nu a acceptat niciodată să se întâmple aceasta.

Ștefan a avut o credință adâncă și statornică, a crezut și s-a încrezut în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a simțit că

Dumnezeu lucrează prin el, a simțit că prin el s-a împlinit gândul lui Dumnezeu – cum frumos amintea cronicarul din vremea sa. A simțit că este un purtător de biruință, chemat să-i apere pe creștini.

Mitropolitul Teoctist I, după biruința de la Vaslui, spune cronicarul, l-a primit în cetatea Sucevei ca pe un purtător de biruință. Expresia „purtător de biruință” se atribuie numai mucenicilor.

Toate au venit, deci, dintr-o credință adâncă și din încrederea pe care el a avut-o în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Dragi copii, Urmați-l pe Sfântul Ștefan! Creșteți și voi în credință și în virtuți și așa veți merge pe urmele Sfântului Ștefan cel Mare! Nu spun că veți ajunge conducători ai țării, ci că și voi veți face lucruri bune, așa cum și el a făcut, și vă veți bucura – cum și el s-a bucurat când a slujit țara, poporul și pe Dumnezeu. Astfel Sfântul Ștefan cel Mare va deveni un apropiat și o bucurie a voastră!

Vă felicit încă o dată și vă poftesc să veniți la Putna, prima mănăstire construită de el și locul unde se află mormântul lui cel sfânt!

**Arhimandrit Melchisedec Velnic
Starețul Mănăstirii Putna**

*Dragi participanți la concursul
„Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare”*

*Țin minte, de când eram mică, multe legende și povestiri despre viața Sfântului Ștefan cel Mare: povestea cu stejarul din Borzești, în care un joc copilăresc de-a moldovenii și de-a tătarii s-a sfârșit cu uciderea – de către tătari – a lui Gheorghe, prietenul viitorului voievod. Sau întâmplarea cu Sfântul Daniil Sihastrul pe care Ștefan cel Mare l-a găsit în rugăciune în chilia sa, când s-a dus să îi ceară un sfat. Atunci, călugărul i-ar fi spus domnitorului să aștepte afară, până ce sfârșește rugăciunea. Tot Daniil Sihastrul este cel care l-a sfătuit pe voievod unde să ridice Mănăstirea Putna. Citiți **AICI** câteva dintre aceste legende.*

Multă lume îl cunoaște pe Ștefan cel Mare doar din cărțile de literatură. Întâmplările imaginate de scriitori înlocuiesc realitatea însăși.

De aceea, cred că este important ca, încă de mici, să aflați despre Sfântul Ștefan cel Mare mărturii consemnate în documentele epocii sale sau chiar în scrisorile voievodului, ori în scrierile cronicarilor români și străini.

*Cartea despre **Sfântul Voievod Ștefan cel Mare** publicată la Editura Mitropolit Iacov Putneanul a Mănăstirii Putna prezintă – pe înțelesul vostru – astfel de fapte. Ați descoperit volumul în cadrul concursului nostru.*

Lucrările pe care ni le-ați trimis arată faptul că – majoritatea – ați făcut efortul de a citi cartea cu atenție, pentru a răspunde corect unor întrebări, pentru a exprima puncte de vedere argumentate și curajoase, pentru a realiza compuneri sau desene expresive și originale.

Dragi copii,

Vă îndemn să le spuneți și altora ceea ce ați aflat despre Sfântul Ștefan cel Mare.

Și, ori de câte ori aveți ocazia, mergeți la mormântul său de la Mănăstirea Putna!

Cine ajunge o singură dată la Putna își lasă acolo o parte din suflet.

Putna Sfântului Ștefan cel Mare este sufletul țării și sufletul tuturor celor care îl iubesc pe acest voievod iubitor de oameni și de Dumnezeu.

**Ioana Revnic,
Coordonatoarea proiectului
„Spune-mi o poveste pentru suflet”**

Marele Premiu la secțiunea ARTE PLASTICE

Ștefan Vlad Ursache, 12 ani

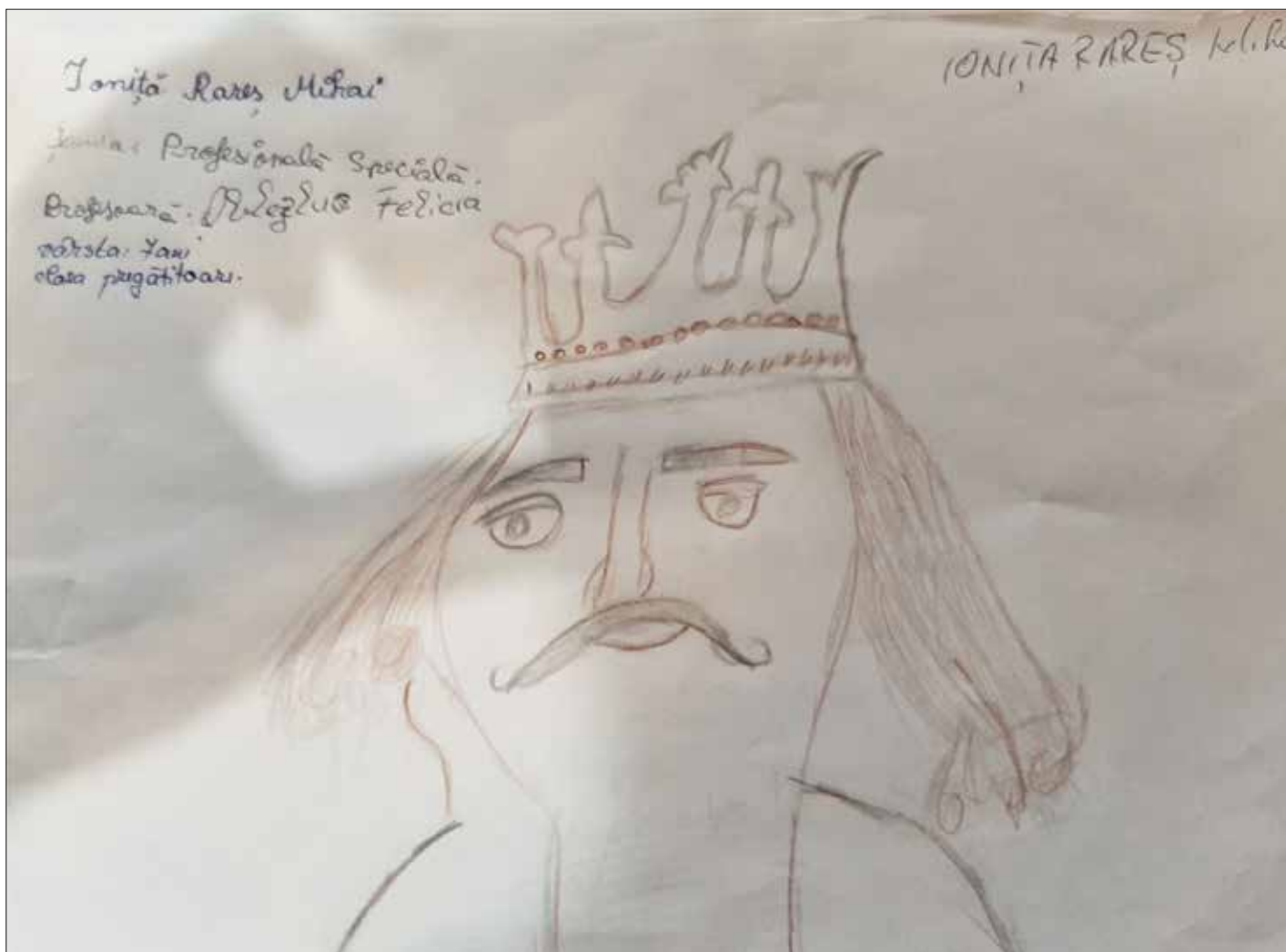

Lucrare câștigătoare la secțiunea ARTE PLASTICE, 5—7 ani

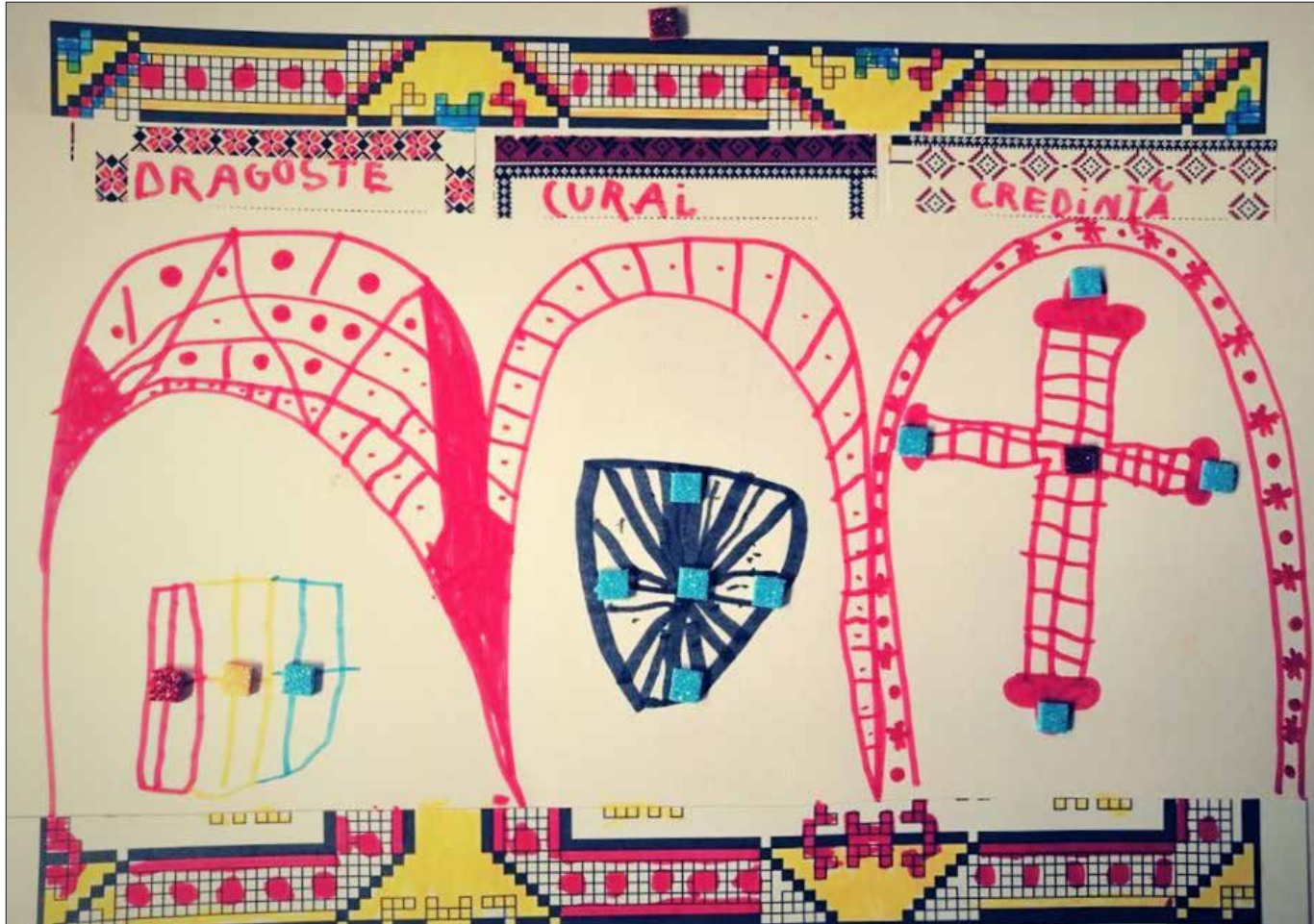
Alexandra Maria Negrea, 6 ani

Andrei Rareș Ioniță, 7 ani

Dimitrie Iancu Sava, 6 ani

Rareş Andrei Şuhani, 6 ani

Anastasia Telcean, 5 ani

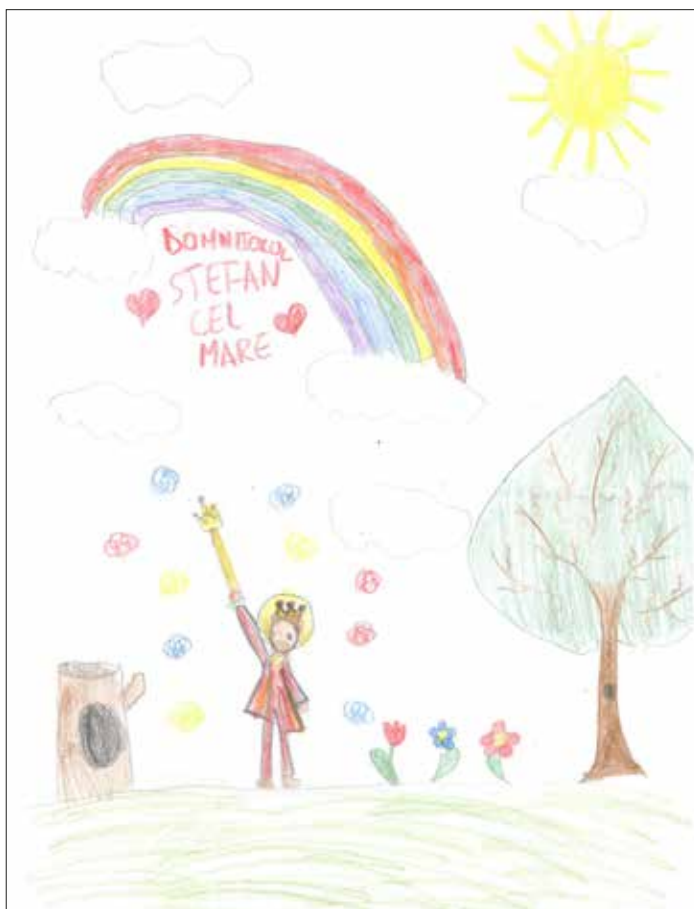
Nicu Paul Gall, 8 ani

Nicușor Iulian Gall, 9 ani

Izabela Andreea Gramnea, 9 ani

Andrei Cosmin Lăzăruț, 10 ani

Karla-Elena Potolincă, 9 ani

Maria Telcean, 9 ani

Lucrare câștigătoare la secțiunea ARTE PLASTICE, 11—12 ani

Maria Simion, 11 ani

Roxana Crăciunescu, 12 ani

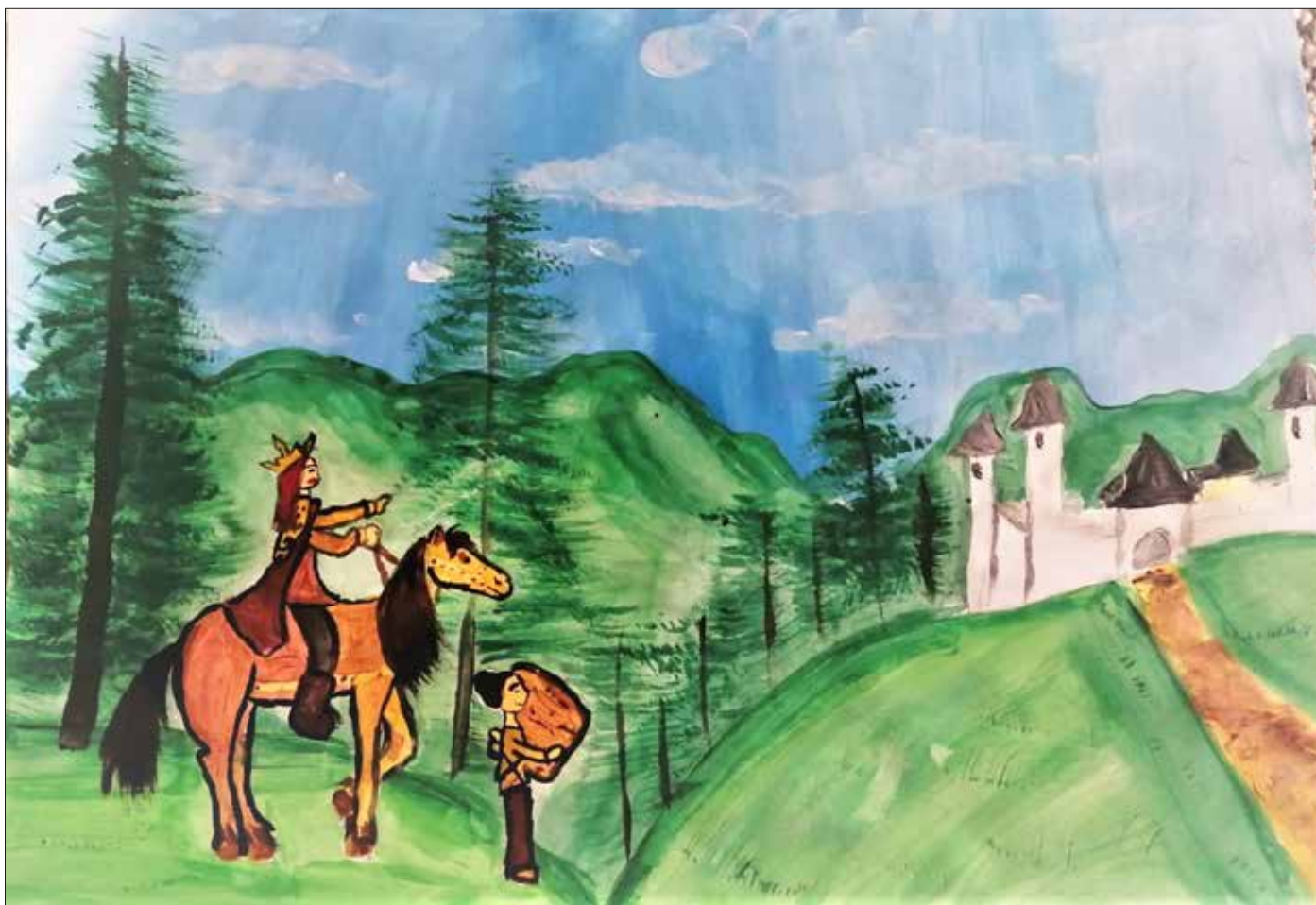

Adriana Gardin, 12 ani

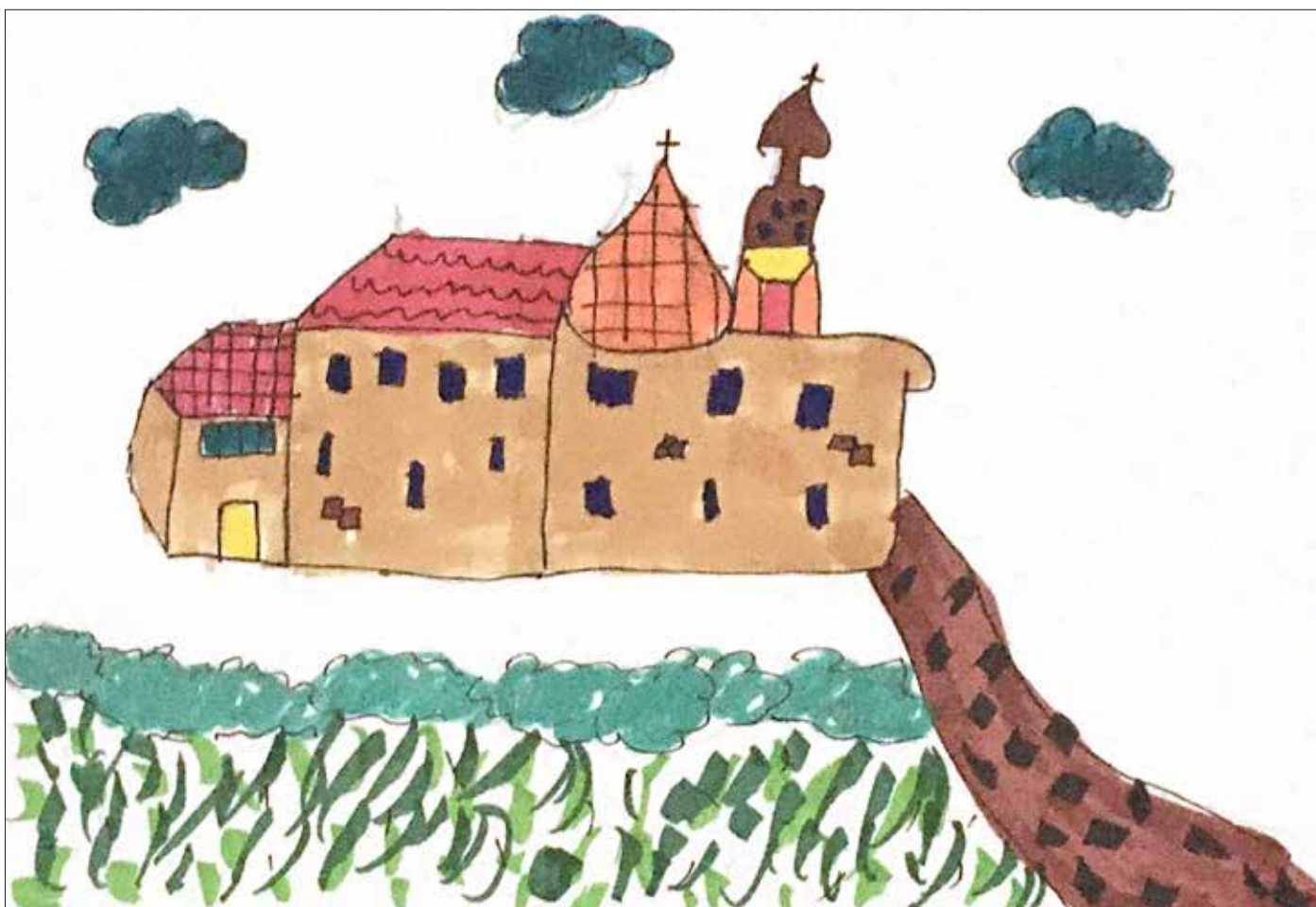
Smaranda Luca, 11 ani

Valeria Munteanu, 12 ani

Miruna Oroviceanu, 12 ani

Ella Tudor, 11 ani

Lucrare câștigătoare la secțiunea ARTE PLASTICE, 13—14 ani

Corina Banu, 14 ani

Lucrare câștigătoare la secțiunea ARTE PLASTICE, 13—14 ani

Theodor Ungureanu, 14 ani

Luca Mihail Hoaghea, 14 ani

Nicoleta Melente, 13 ani

Matei Simion, 13 ani

Darianna Russu, 13 ani

Marele premiu la secțiunea LITERATURĂ

DARIANNA RUSSU, 13 ANI, CHIȘINĂU

✿ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Ștefan a zis că războiul este calea unică de a face bine țării.

Era 1462, de data aceasta ne-am pornit să recucerim Cetatea Chilia, pentru că Sfântul Ștefan își dorea să reîntregească țara, precum era în timpul bunicului său, Alexandru cel Bun. Ne-am dus cu toții la biserică, ne-am spovedit și ne-am împărtășit, căci numai cu ajutorul lui Dumnezeu știam că putem învinge. Cetatea Chilia era ocupată de soldații maghiari, care erau pricepuți și aveau și tunuri.

Lupta a fost mai grea decât mi-am închipuit. Inima îmi bătea în ritmul războiului. Gândurile zburau mai rapid ca săgețile. Teama îmi tăia sufletul mai adânc decât orice sabie. Caii cutremurau pământul cum tunetul zguduie cerul. Săgețile păreau păsări călătoare ce fug de cel mai mare crivăț.

Ștefan cel Sfânt mergea în față, ca un adevărat erou.

Eu, fiind mâna lui dreaptă, i-am fost alături ca de fiecare dată.

Marea de sânge era mai dezlănțuită ca niciodată. Talazurile de săbii se năpusteau precum un uragan. Râul de sânge curgea fără oprire, iar tunurile bubuiau ca o avalanșă. Peste tot era furtună, iar cel mai mare trăsnet se năpusti peste Sfântul Ștefan.

În luptă, el a fost rănit foarte grav. O ghiulea l-a lovit la glezna piciorului stâng. Ștefan, căzând la pământ, mi-a doborât toată speranța mea de a învinge. Mă simțeam neajutorat fără el.

Am sărit imediat în ajutorul lui, dar nu am putut face nimic. Rana lui era atât de gravă, că nu am mai continuat lupta. Plângeam la pieptul lui Ștefan.

Apoi, așezat în genunchi, îl întrebam cu disperare pe Dumnezeu de ce a lăsat această năpastă peste noi, de ce nu a întins mâna poporului.

Auzindu-mă, Sfântul Ștefan, cu durere în os, s-a ridicat în picioare și cu vocea tare mi-a zis că această întâmplare este voia

lui Dumnezeu și trebuie să o împlinim cu iubire. L-am ascultat cu lacrimi în șiroaie și mi-am zis să învăț să primesc orice pierdere cu demnitate și cu smerenie.

Întorcându-mă acasă, sufletul îmi șoptea că voi reveni în acel loc și voi cuceri cetatea Chilia. Așteptam o nouă luptă, cu ajutorul lui Dumnezeu.

✿ **Poate fi considerat Sfântul Ștefan un model pentru conducătorii de azi?**

Fără nicio îndoială, Sfântul Ștefan este un model pentru conducătorii de azi, pentru că a fost un credincios adevărat și a lăudat mereu pe Dumnezeu, pentru că a fost un mare iubitor al poporului său și nu al puterii, nu a domnit pentru interesele sale personale, precum au făcut-o rudele sale, trădători ai propriei țări, dar și Petre Aron, ucigaș al propriului frate, ci a slujit lui Dumnezeu și poporului său, pentru că a fost un domnitor râvnitor și ca nimeni altul a fost curajos, fiind gata să-și dea viața pentru binele poporului și pentru credința creștină, pentru că a fost un conducător care a făcut dreptate între oameni, pentru că a demonstrat dragoste față de oameni și grijă față de ei, chiar și pe timp de pace, oferind bani locuitorilor pentru a-și reface locuințele, pentru că a știut să-i răsplătească pe oameni, a dăruit oamenilor vrednici, a ajutat săracii, pentru că a domnit 47 de ani doar pentru poporul său.

L-aș chema și eu pe Ștefan cel Mare și Sfânt precum l-a chemat Mihai Eminescu în versurile sale din poezia Doina: Ștefane, Măria Ta,/ Tu la Putna nu mai sta,/ Las' arhimandritului/

Toată grija schitului,/ Lasă grija sfinților/ În sama părinților,/ Clopotele să le tragă /Ziua-ntreagă, noaptea-ntreagă,/ Doar s-a-ndura Dumnezeu,/ ca să-ți mântui neamul tău!

✿ **Scrive câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare: unui coleg; familiei tale.**

Aș recomanda această carte unui coleg, pentru că este o scurtă incursiune în viața și în domnia lui Ștefan cel Sfânt, scrisă într-o manieră ușor de înțeles. Ea cuprinde cele mai importante evenimente din istoria Moldovei, în perioada domniei Sfântului Ștefan.

Aș recomanda familiei mele această carte din aceleași considerente, inclusiv că este ușor de înțeles, în plus, pentru a admira împreună istoria neamului din care provenim și pentru a prelua în familia noastră virtuțile Sfântului Ștefan, precum credința și iertarea.

✿ **Vorbește-le părinților sau bunicilor tăi despre cartea pe care ai citit-o pentru acest concurs. Roagă-i să îți spună ce părere au despre ce le-ai povestit. Transcrie aici impresiile lor.**

Am citit această carte mamei mele. Mi-a plăcut că i-am transmis informații noi, pe care nu le cunoștea, mi-a plăcut să o văd uimită când i-am citit despre lupta de la Codrii Cosminului, în care Sfântul Ștefan a condus oastea întins pe sanie de lemn, din cauza răni de la picior.

În același timp, mi-a plăcut să o aud spunându-mi de fiecare dată cât de important este să crezi în bunul Dumnezeu și că El ne ajută mereu. Vreau să recunosc că, în timp ce citeam cartea, suportam o durere mare de dinte și îi spuneam mamei de fiecare dată acest lucru. Ea mi-a răspuns că asta este voia Domnului și că trebuie să o împlinesc cu iubire, adică a preluat exact textul din carte, din capitolul „Rana de la picior”, ceea ce mi-a provocat zâmbet și mi-a alinat puțin durerea.

La fel, i-am povestit bunicului despre acest concurs, relatându-i frânturi din cele citite de mine și am simțit o mare curiozitate din partea lui de a cunoaște cât mai multe despre Sfântul Ștefan. Am observat o mare jale în sufletul lui că nu a avut posibilitatea să învețe la școală istoria românilor, explicându-mi că a învățat istoria Uniunii Sovietice și că despre Ștefan cel Mare și Sfânt a aflat doar de la televizor sau din cărți citite recent. Auzind acestea, i-am promis că voi imprima această carte, ca să o citească și el.

✿ **Din tot ce ai aflat acum despre Sfântul Ștefan cel Mare, ce anume îți este ție de folos? Ce anume te-ar putea influența în bine?**

Sunt convinsă că am învățat o dată în plus că credința în Dumnezeu mă va ajuta și la bine și la rău. M-a făcut să cred mai tare în Dumnezeu. Am învățat să cred că El este mereu alături de mine. Această carte m-a învățat să cred că, în cazul când mi se întâmplă lucruri mai grele, urâte, aceasta nu se întâmplă pentru că Dumnezeu s-a întors cu spatele la mine, ci pentru că aceasta

este voia Lui și trebuie să primesc lucrurile așa cum mi le dă viața, în speranța că, prin rugăciune, totul se va rezolva în bine.

Am învățat să nu renunț niciodată la aspirațiile și la calea urmată, dar să nădăjduiesc în ajutorul lui Dumnezeu și că, astfel, voi reuși.

Am învățat că numai curajul mă poate face învingătoare. Am învățat de la Sfântul Ștefan să fiu modestă, smerită, iar laudele pentru faptele mele bune să fie îndreptate către Dumnezeu.

Tot de la Sfântul Ștefan am învățat că trebuie să-ți iubești țara cu adevărat. O altă lecție pe care am luat-o din această carte este să îți poți ierta vrăjmașii.

Premiu de participare, secțiunea 7—9 ani

MARIA NASTASĂ, 7 ANI

- ✧ După citirea cărții, care ar fi cel mai important lucru despre Sfântul Ștefan, pe care îl vei spune prietenilor.

După citirea cărții, voi spune prietenilor că cea mai mare virtute a Sfântului Ștefan este dragostea sa pentru Hristos, care îl purta mereu în lupte fără frică de moarte, știind că harul lui Dumnezeu îl însoțește și fiind pregătit pentru orice l-ar fi așteptat.

- ✧ Privește această ilustrație din capitolul *O mare cumpănă*.

- ✧ Numește personajele din imagine.

Personajele din imagine sunt domnitorul Ștefan cel Mare și Boierul Purice.

- ✧ Povestește întâmplarea din capitolul *O mare cumpănă*, ca și cum tu ai fi unul dintre cele două personaje din această ilustrație.

În toiul luptei, Ștefan cade de pe cal și zace mult timp pe câmpul de luptă. Deși toți îl credeau mort, eu l-am căutat până l-am găsit, l-am urcat pe cal și l-am dus în tabără. Am avut grijă de el până și-a recăpătat puterile, apoi, cu mult curaj, ne-am întors pe câmpul de luptă, pentru a apăra scumpa noastră țară de nevredecii turci.

- ✧ Scrie câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare: unui coleg; familiei tale.

Aș recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg, pentru a-l cunoaște și el pe acest mare domnitor, care l-a iubit atât de mult pe Dumnezeu, încât i-a iertat pe boierii care l-au trădat și care a călăuzit poporul cu multă atenție și dragoste, ca pe o moștenire sfântă de la strămoși și ca un dar de preț pe care Dumnezeu i l-a încredințat.

Aș recomanda cartea și familiei mele pentru că, aceasta prezintă minunatele fapte de bunătate și de vitejie ale lui Ștefan cel Mare, care te emoționează atunci când le citești cu luare-aminte și care te inspiră să-i urmezi exemplul.

*

După ce le-am povestit tot ce a realizat Ștefan cel Mare, părinții mei mi-au spus să-l am mereu ca model de viață pentru credință, pentru iubire și pentru smerenie, să vizitez bisericile și mănăstirile construite de acest măreț voievod, iar la vremea cuvenită, să transmit urmașilor mei aceste învățăminte sfinte.

Premiul I, secțiunea 10—12 ani

ANA STANCIU, 12 ANI

✻ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Eu sunt boierul Purice și astăzi am plecat la Șcheia, la luptă. Am emoții, dar trebuie să lupt pentru țară, pentru ca urmașii noștri să poată trăi liberi, într-o țară creștină.

Îi văd pe turci cum vin spre noi și simt un fior, dar mă liniștesc spunând o rugăciune.

Îl aud pe domnul Ștefan cum ne vorbește și ne încurajează să mergem în bătălie pentru Dumnezeu și pentru poporul moldovean.

Îmi dau seama că începe confruntarea. Îmi fac o cruce și merg înainte cu capul sus. Văd atât de mulți oameni plini de sânge...

Încep să lupt, dar peste o vreme îl caut din priviri pe conducătorul nostru. De obicei el, lupta cel mai vitejește, în mijlocul

nostru, dar acum nu îl mai văd. Fug spre tovarășul meu și îl întreb dacă știe ceva de dumnealui. Nici el nu știe nimic... Fugim să îl căutam, în timp ce încercăm să mai doborâm câțiva turci.

Peste mai mult de un ceas, îl găsesc pe Domnul Ștefan pe câmpul de luptă întins pe jos, lângă cal. Vai!!! Sper că nu a pățit nimic! Mă uit să văd dacă respiră. Constat că da. Mă simt ușurat! Îl ajut să se urce pe cal și îl duc în tabără. Sunt cel mai fericit!

Peste puțină vreme, Voievodul nostru îi cheamă toți moldovenii și îl trimite pe Pântece în tabăra turcilor. El reușește să îl doboare pe conducătorul turcilor. Luați prin surprindere, reușim să îi înfrângem pe otomani.

Sunt așa de fericit că am învins! Acum ne întoarcem fiecare la familiile noastre. Îi voi vedea pe soția și pe fiul meu și îi voi strânge în brațe, apoi le voi povesti tot ce s-a întâmplat. Îi sunt foarte recunoscător lui Dumnezeu că ne-a ajutat să trecem și peste această luptă!

✿ **Ce sfaturi i-a dat Mitropolitul Teoctist Sfântului Ștefan, după încoronare și ce l-a îndemnat acesta?**

Mitropolitul Teoctist l-a sfătuit pe Sfântul Ștefan să aibă credință foarte mare în Dumnezeu și să-și iubească poporul, să îi ajute pe oameni, să le fie un domnitor bun și darnic. De asemenea, mitropolitul l-a îndemnat să îi ierte pe cei care i-au ucis tatăl, să îi cheme înapoi și chiar să devină prieten cu boierii care la un moment dat nu au fost de partea sa. L-a ajutat pe Ștefan să înțeleagă porunca iertării, pentru că trebuie să iubim toți oamenii, chiar dacă ne-au greșit!

✿ **Mitropolitul Teoctist este înmormântat la Mănăstirea Putna. Pe piatra sa de mormânt scrie: „Dreptmăritorul Domn al Țării Moldovei, Io Ștefan Voievod, fiul lui Bogdan Voievod, a împodobit acest mormânt părintelui nostru, mitropolitul Sucevei, preasfințitul chir Teoctist, care a răposat în anul 6986 (= 1478), luna noiembrie 18”.**

Alege una dintre afirmațiile de mai jos și motivează-ți alegerea, în minimum 50 de cuvinte. Poți să folosești în răspunsul tău și alte detalii pe care le-ai aflat din cartea despre Sfântul Ștefan.

- *Inscripția de pe piatra de mormânt a Mitropolitului Teoctist al Moldovei arată prețuirea adâncă pe care Sfântul Voievod Ștefan i-o purta.*

- *Mitropolitul Teoctist al Moldovei a fost unul dintre duhovnicii și sfătuitoarii Sfântului Ștefan. Inscripția de pe piatra de mormânt arată smerenia acestuia față de acest părinte duhovnicesc.*

Eu consider că piatra de pe mormânt arată smerenia Sfântului Ștefan față de Mitropolitul Teoctist al Moldovei, având în vedere modul de exprimare („preasfințitul chir”, „părintele nostru”) care arată respectul!

Mitropolitul l-a învățat și l-a sfătuit foarte multe lucruri, care l-au ajutat să devină un conducător minunat! Când Sfântul Ștefan i-a iertat pe boierii care i-au greșit, a arătat că este o persoană foarte credincioasă și cu o inimă mare!

Toate acestea s-au întâmplat cu ajutorul Mitropolitului! El a fost trimisul lui Dumnezeu pentru Ștefan!

✿ **Recitește următorul fragment, din capitolul Lupta de la Vaslui:**

Cea mai mare victorie a Sfântului Ștefan cel Mare împotriva turcilor a fost lângă Vaslui, în 10 ianuarie 1475. La începutul anului 1475, sultanul Mahomed Cuceritorul a trimis împotriva Moldovei o oaste dintre cele mai mari ale acelor vremuri, de mai mult de 120.000 de soldați. Sfântul Ștefan avea o oaste mult mai mică, de 40000–50000 de soldați. Pe drumul pe care turcii au intrat în țară, Sfântul Ștefan i-a hărțuit cât a putut, iar apoi i-a așteptat într-un loc mlăștinos, pe valea Bârladului, numit Podul

Înalt. De pe dealul unde se afla, Sfântul Ștefan a văzut rândurile fără număr care înaintau și, auzind strigătele puternice ale uriașei armate otomane, s-a înspăimântat.

Observându-i teama, un boier, luminat de harul Duhului Sfânt, a venit la el, s-a pus în genunchi și i-a spus: «Doamne, nu te tulbura, căci îți vom sta astăzi credincios alături și Dumnezeu ne va ajuta». Prin credința și dragostea din aceste cuvinte, Sfântul Ștefan și-a recăpătat stăpânirea de sine.

✿ **Completează, apoi, următoarele afirmații:**

Ezitatea domnitorului mi se pare [firească](#). Cred că a reacționat astfel, [deoarece se temea că este posibil să nu câștige acest război](#).

Dacă aș fi fost în locul lui [și eu m-aș fi temut, dar aș ști că Dumnezeu mă va ajuta. Aș fi făcut astfel, pentru că mi s-ar fi părut foarte riscant să lupt cu mult mai puțini soldați decât turcii](#).

Din această întâmplare, m-a impresionat [faptul că moldovenii erau foarte uniți și se ajutau unii pe alții când le era teama, și astfel, au învins, iar acest lucru mă ajută să fiu mai unită cu colegii și cu prietenii mei, pentru că împreună putem reuși](#).

✿ **Victoria de la Vaslui, împotriva turcilor, a fost una răsunătoare. Dar Sfântul Ștefan a reacționat într-un mod neașteptat, după obținerea acesteia. Tu cum ai fi procedat, dacă ai fi avut o astfel de izbândă?**

Dacă aș fi fost în locul Sfântului Ștefan Cel Mare, aș fi fost foarte mândră de armata mea și le-aș fi mulțumit oștenilor, dar cel mai mult i-aș fi fost recunoscătoare lui Dumnezeu!

Fără El nu puteam să îi înving pe turci, pentru că erau foarte mulți. Și eu i-aș atribui lui Dumnezeu în primul rând această victorie, însă le-aș atribui și o parte celor din armata mea! În acest război Dumnezeu a făcut o minune și sunt sigură că toți i-am fi foarte recunoscători!

✿ **Crezi că un om de azi poate fi și smerit, și un conducător/ un lider? Argumentează!**

Și în zilele de azi un conducător poate fi smerit, pentru că și acum există persoane care au harul lui Dumnezeu.

Oricine poate ajunge la un moment dat un lider și poate să fie unul bun, umil, modest și credincios.

Un lider poate să fie chiar și un director la o școală, cum este directoarea școlii mele, care este o persoana foarte smerită!

Există mulți oameni smeriți în zilele de astăzi, așa că și un conducător sau un lider poate fi!

✿ **În timpul vieții, Sfântului Ștefan i-au murit șapte membri ai familiei. Totodată, a îndurat zeci de ani durerea pricinuită de rana de la picior. Cum explici puterea sa de a face față unor asemenea dificultăți?**

Eu cred că Sfântul Ștefan a făcut față unor asemenea dificultăți pentru că avea un caracter foarte puternic și pentru că avea credință în Dumnezeu. El s-a rugat și a vorbit multă vreme cu Dumnezeu, astfel găsindu-și liniștea. Sunt convinsă că i-a fost greu să lupte în atâtea războaie, dar credința sa foarte mare l-a pregătit să își dedice viața țării și lui Dumnezeu.

✻ **După citirea cărții, care ar fi cel mai important lucru despre Sfântul Ștefan, pe care îl vei spune prietenilor?**

Am învățat că Ștefan Cel Mare a fost un om smerit, care și-a iubit țara și a luptat pentru libertatea și bunăstarea poporului său! Îl admir pentru credință și pentru patriotism și consider că Ștefan cel Mare poate fi un model pentru toți oamenii!

Recomand cu căldură colegilor mei cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare, pentru a învăța istoria într-un mod foarte distractiv și atractiv!

Recomand cartea și părinților mei, pentru a putea discuta împreună despre ea și pentru a dezbate ideile referitoare la credință și patriotism.

Premiul II, secțiunea 10—12 ani

MIRUNA DUȘA, 10 ANI

☼ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Eu sunt Filip, un soldat moldovean care eram în oastea lui Ștefan Voievod și am participat la lupta de la Șcheia. Luați loc pentru a vă istorisi întâmplarea.

Mi-am îmbrățișat rudele și am plecat la luptă. Eu și ceilalți soldați ne-am adunat într-un cerc în jurul lui Ștefan, care ne-a încurajat și ne-a îmbărbătat pentru luptă.

Am spus o rugăciune, am făcut o Cruce mare și am pornit.

Săgețile zburau și împânzeau cerul. Sunetul ghiulelelor se auzea asurzitor, dar luptam cu dârzenie.

Ștefan era în fruntea oștii, dar, din întâmplare a căzut de pe cal și s-a rănit. A zăcut întins pe câmpul de luptă jumătate de zi.

Îl credeam mort, iar turcii credeau că ei au biruit.

Dar Dumnezeu a rânduit ca doi boieri să-l ridice. Să știți că și eu am ajutat boierii la ridicare. Printr-o mare minune, Sfântul Ștefan și-a revenit și a adunat din nou oaste. După cum vă spuneam, turcii îl credeau mort, deci au pus alt Voievod, supus lor. Dar Pântece al nostru l-a omorât pe Domnul pus de turci.

Cu toții ne-am bucurat de victorie și i-am mulțumit bunului Dumnezeu!

☼ **Victoria de la Vaslui, împotriva turcilor, a fost una răsunătoare. Dar Sfântul Ștefan a reacționat într-un mod neașteptat, după obținerea acesteia. Tu cum ai fi procedat, dacă ai fi avut o astfel de izbândă?**

Dacă aș fi avut o asemenea izbândă, eu m-aș fi bucurat de ea împreună cu oastea, aș fi pus un buchet mare și frumos la icoană și i-aș fi mulțumit Lui Dumnezeu. Dar aș fi discutat și cu conducătorii creștini despre problemele care pândesc țara.

✿ **În timpul vieții, Sfântului Ștefan i-au murit șapte membri ai familiei. Totodată, a îndurat zeci de ani durerea pricinuită de rana de la picior. Cum explici puterea sa de face față unor asemenea dificultăți?**

Puterea pe care a avut-o este inexplicabilă. Tot ce putem spune este că Dumnezeu i-a dat putere să treacă peste toate necazurile, dar și el s-a luptat ca s-o obțină. Cu cât treci mai mult prin greutăți, cu atât te faci mai puternic.

✿ **Scrie câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare: unui coleg; familiei tale.**

Aș recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg, deoarece ne îmbogățește cunoștințele la istorie și rămânem cu o impresie plăcută după ce o citim. Noi îi suntem recunoscători Sfântului Ștefan pentru că ne-a ajutat să trăim într-o țară creștină și de aceea trebuie să cunoaștem câteva evenimente semnificative din viața Domnitorului.

Aș recomanda cartea despre Sfântul Ștefan cel Mare familiei mele, deoarece prezintă evenimente importante din viața Voievodului, pe care trebuie să le știm. Întâmplările sunt povestite pe înțelesul tuturor.

*

Le-am povestit cartea părinților și bunicilor mei. Lor le-a plăcut foarte mult să audă despre viața Domnitorului.

I-a impresionat faptul că Ștefan cel Mare a construit câte una sau două mănăstiri sau biserici pe an.

Le-a plăcut foarte mult dăruirea Voievodului pentru poporul său, iubirea credinței creștine, efortul depus cu rana de la picior timp de 42 de ani și luptele purtate cu râvnă.

Au îndrăgit sfaturile date de Mitropolitul Teoctist lui Ștefan cel Mare despre domnie, popor și smerenie. Cel mai mult s-au mirat de harul Lui Dumnezeu atunci când l-a ajutat pe Sfântul Ștefan să-și revină după ce a stat pe câmpul de luptă întins, rănit, după ce a căzut de pe calul său.

*

După citirea cărții, cel mai important lucru pe care îl voi spune prietenilor despre Sfântul Ștefan este că a fost un conducător drept, credincios și bun, care a ajutat poporul, a alungat împreună cu oastea sa pe cei ce doreau să ne cotopească țara, a construit multe mănăstiri și biserici și nu a făcut niciun rău poporului atunci când a avut diverse necazuri în viață.

Premiul III, secțiunea 10—12 ani

MILENA HREPLENCO, 12 ANI, CHIȘINĂU

✿ **Crezi că un om de azi poate fi și smerit, și un conducător/ un lider? Argumentează!**

Este greu să combini calitățile de lider, precum curajul, încrederea, puterea de decizie, intuiția, cu smerenia, de aceea consider că puțini oameni din ziua azi pot poseda și manifesta ambele virtuți în exercitarea misiunii de conducător.

✿ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, imginându-ți că ești un soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Era 25 iulie 1476. A trecut un an de când l-am învins pe Mahomed și oastea sa la Vaslui. Cuceritorul a ordonat ca Moldova să fie atacată din nou, doar că acum dinspre Nistru.

Ștefan Vodă ne-a avertizat că turcii vor dori revanșă pentru lupta câștigată de noi, la Vaslui. Mahomed ne-a atacat cu o oaste de mai mult de 120000 la număr, însă noi eram aproximativ 10000. Eu mi-am pregătit armele, mi-am luat calul și spre luptă am pornit.

Mahomed al II-lea a trimis o mare parte din oaste să incendieze satele, să omoare oamenii și să ia mulți robi. Noi am reușit să îi învingem, iar ei s-au retras.

După ce am alungat o mare parte din oastea care a atacat satele, am continuat bătălia cu oastea rămasă a lui Mahomed, care ne depășea la număr. A fost o luptă foarte aprigă, au căzut mulți oșteni. Ștefan, ostenit de la luptă, a ordonat să ne retragem. Eu, obosit și rănit, am ascultat ordinele lui și m-am retras spre casă.

✿ **De ce ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg. Dar familiei tale?**

Aș recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg, pentru a remarca uimitoarea personalitate a cunoscutului conducător. În timpul domniei lui Ștefan, Moldova a atins apogeul puterii și al prestigiului.

Aș recomanda cartea Sfântul Voievod Ștefan familiei, pentru a-și dezvolta iubirea și respectul pentru Dumnezeu. Una

dintre calitățile importante ale Voievodului este credința sa față de Duhul Sfânt, care în toate bătăliile lui l-a ajutat să își învingă dușmanii.

*

După ce le-am povestit părinților cartea pe care am citit-o pentru acest concurs, aceștia au remarcat curajul și dragostea manifestate de către Voievod față de poporul său.

Aceste virtuți i-au impresionat și, în același timp, i-au motivat pe părinții mei să iubească și mai mult țara în care s-au născut și poporul acesteia. Modestia este, de asemenea, o calitate importantă pe care Voievodul a posedat-o și care i-a impresionat pe cei dragi mie. Ei consideră că acest demn conducător a avut calități remarcabile, pe care în zilele de astăzi puțini dintre conducători le au.

După citirea cărții, le voi povesti prietenilor mei despre vitejia lui Ștefan cel Mare, deoarece consider că aceasta este cea mai importantă virtute pe care o poate poseda un voievod. Vitejia îi ajută pe conducători să lupte pentru atingerea obiectivului propus.

ROXANA CRĂCIUNESCU, 12 ANI

- ☀ **După citirea cărții, care ar fi cel mai important lucru-despre Sfântul Ștefan, pe care îl vei spune prietenilor?**

După citirea volumului despre viața Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, am realizat cât de important a fost Ștefan cel Mare în istoria noastră, a poporului român, dar și că am citit o lectură pentru suflet.

În primul rând, am putut afla numeroase date ale bătăliilor importante din istorie, dar și momente cruciale care au schimbat pentru totdeauna istoria poporului român.

Voievodul Ștefan a câștigat o mulțime de bătălii, printre care și lupta de la Vaslui, care a fost cea mai mare victorie a sa. Desigur, au fost și bătălii pierdute, dar acest erou a fost și a rămas un exemplu nu doar pentru toți conducătorii, ci și pentru tot poporul român. Este un exemplu de curaj, de forță și de credință.

Pe mine m-au impresionat atât curajul și forța cu care biruia în lupte, cât și credința purtată și, desigur, arătată de ctitorirea Mănăstirii Putna, aflată lângă Dealul Crucii și fiind una dintre frumoasele mănăstiri ridicate de Voievodul Ștefan cel Mare.

În încheiere, pot spune că am învățat multe lucruri interesante și frumoase atât despre acest erou al istoriei române, cât și despre importanța credinței în viața muritorilor de rând.

PAULA DABIJA, 12 ANI, CHIȘINĂU

- ☀ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Amu, cică era prin 1476, de la Hristos. Așa cum a spus Ștefan al nostru că otomanii se vor întoarce, așa a și fost. Dar nu erau singurii care cereau socoteală. Au venit și tătarii dinspre Nistru. Făceau prăpăd în țară!

Pe tătari i-am bătut repede!

După această jumătate de izbândă, am mers la bătăie și cu otomanii. Acolo nu ne-au prea priit. Eram cu vreo 20000 mai puțini. Am luptat din greu, dar nu am izbutit. Se vor pocăi netrebnicii, ziceam noi.

Dar Ștefan ne certa. Ne-a spus că niciodată nu va ataca, decât dacă va fi nevoit sau pentru a aduna grâmăjoară hotarele țărișoarei sale.

S-a dat el vinovat de cea de-a două neizbândă din vremea lui.

- ☀ **În timpul vieții, Sfântului Ștefan i-au murit șapte membri ai familiei. Totodată, a îndurat zeci de ani durerea pricinuită de rana de la picior. Cum explici puterea sa de a face față unor asemenea dificultăți?**

Cred că Ștefan cel Mare a avut atât de multă putere, pentru că avea temeinice două sentimente: credința în Dumnezeu și dragostea de popor.

☼ **De ce Sfântul Ștefan a zidit mănăstiri și biserici?**

Sfântul Ștefan a zidit mănăstiri și biserici pentru a-i învăța pe oameni ce este bunătatea și mila lui Dumnezeu, dar și pentru a-și exprima recunoștința.

☼ **Crezi că un om de azi poate fi și smerit, și un conducător, un lider? Argumentează!**

Cred că un conducător poate fi smerit și în ziua de azi, pentru că nu e nevoie să comită niște crime sau ilegalități și să încalce cuvântul lui Dumnezeu, ca să aibă putere. Dar deseori puterea îi strică pe conducători și ei uită de smerenie.

☼ **Scrie câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg; familiei tale.**

Aș recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg, pentru că povestește despre viața unui voievod care a domnit 47 de ani. Citind-o, l-ar descoperi pe Ștefan cel Mare domnitorul, dar și pe Ștefan omul, cu toate virtuțile, dar și slăbiciunile sale. Copiii care ar citi această carte ar înțelege și de ce

Ștefan cel Mare e declarat sfânt și ar afla că sfânt poate deveni un om care și-a iubit și și-a apărat țara și credința.

Nu aș recomanda această carte adulților din familie, pentru că ei cunosc lucrurile expuse aici. Cred că publicul-țintă al acestei cărți ar trebui să fie copiii de vârstă școlară, pentru că această carte îi învață despre Ștefan cel Mare în alt mod decât o fac profesorii.

*

Părinții mei cred că această carte este utilă pentru cei ce vor să cunoască mai bine istoria Țării Moldovei. Ei împărtășesc ideea că Ștefan cel Mare este un exemplu bun de urmat, pentru că, de-a lungul domniei sale, încearcă să urmeze sfatul de a-și iubi nu doar semenii, ci și dușmanii. El nu înșală, dar nici nu renunță. Este motivat de idealul național și creștin și nu pierde încrederea statornică că va izbândi.

☼ **După citirea cărții, care ar fi cel mai important lucru despre Sfântul Ștefan, pe care îl vei spune prietenilor?**

Le voi spune prietenilor mei că Ștefan cel Mare și Sfânt a avut dragoste de popor, curaj și înțelepciune, trei calități pe care trebuie să le aibă orice conducător, până în ziua de azi.

ANDREI DUMITRACHE, 10 ANI

- ☀ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, imaginându-ți că ești un soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Soldatul moldovean

M-am trezit și am aflat că dușmanul ne invadase, dar domnitorul nostru nu s-a lăsat.

Ne-a zis că trebuie să ne pregătim. Mi-am luat tolba, arcul și săgețile, pregătit să-mi pierd viața dacă era nevoie. M-am așezat pe cal și eram gata.

Mi-era teamă să nu moară domnitorul.

Dar, din păcate, nu știu mai multe, deoarece am căzut de pe cal și am leșinat.

M-am trezit și am aflat că oastea noastră a câștigat lupta. Dar, când m-am ridicat, am văzut că eram înconjurați de trupe inamice. Eu am întrebat unde îmi sunt armele și am primit doar o sabie de antrenament, făcută din lemn. Am încercat să doborâște inamici, dar sabia era nefolositoare.

Atunci am luptat corp la corp și am sugrumat inamicul.

VALERIA MUNTEANU, 12 ANI, CHIȘINĂU

- ☀ **De ce Sfântul Ștefan a dobândit tronul Moldovei prin luptă?**

Ștefan cel Mare a trebuit să lupte ca să obțină tronul Moldovei, deoarece, pe atunci, acolo domnea un om respingător: Petru Aron, unchiul lui Ștefan și cel care l-a ucis pe tatăl acestuia, Bogdan al II-lea, pentru a căpăta tronul.

Voievodul Vlad Țepeș, domnitorul Țării Românești, luă atunci o hotărâre care era să aibă cele mai mari urmări în viața tuturor românilor.

Petru Aron era, de la închinarea sa în 1456, omul turcilor și Vlad avea în sufletul său o nepotolită ură împotriva păgânilor, în cetățile cărora stătuse, cu sabia morții de-asupra capului, atunci când, în tinerețe, fusese prizonier la sultan pentru credința părintelui său.

Așa un vecin nu voia. El îl aruncă deci asupra lui pe Ștefan Vodă. Acesta voia de mult timp să-l alunge de pe tronul Moldovei pe ucigașul tatălui său. A adunat o armată formată din 6000 de oșteni, primind sprijin și din partea lui Vlad Țepeș. Cu ajutorul domnitorului muntean, Ștefan a reușit să obțină tronul, după ce l-a învins pe Petru Aron. El s-a refugiat în Polonia, unde a primit adăpost, iar ulterior a avut câteva încercări de recuperare a tronului Moldovei, însă fără succes. În cele din urmă, Ștefan cel Mare reușește să-l captureze și să-l omoare.

☼ **Recitește următorul fragment, din capitolul Lupta de la Vaslui:**

Cea mai mare victorie a Sfântului Ștefan cel Mare împotriva turcilor a fost lângă Vaslui, în 10 ianuarie 1475. La începutul anului 1475, sultanul Mahomed Cuceritorul a trimis împotriva Moldovei o oaste dintre cele mai mari ale acelor vremuri, de mai mult de 120.000 de soldați. Sfântul Ștefan avea o oaste mult mai mică, de 40000–50000 de soldați. Pe drumul pe care turcii au intrat în țară, Sfântul Ștefan i-a hărțuit cât a putut, iar apoi i-a așteptat într-un loc mlăștinos, pe valea Bârladului, numit Podul Înalt. De pe dealul unde se afla, Sfântul Ștefan a văzut rândurile fără număr care înaintau și, auzind strigătele puternice ale urașei armate otomane, s-a înspăimântat.

Observându-i teama, un boier, luminat de harul Duhului Sfânt, a venit la el, s-a pus în genunchi și i-a spus: «Doamne, nu te tulbura, căci îți vom sta astăzi credincios alături și Dumnezeu ne va ajuta». Prin credința și dragostea din aceste cuvinte, Sfântul Ștefan și-a recăpătat stăpânirea de sine.

☼ **Completează, apoi, următoarele afirmații:**

Ezitatea domnitorului mi se pare firească. Cred că a reacționat astfel, deoarece, văzând armata otomană, care era de două ori mai mare și mai fioroasă decât a lui, era normal să se simtă slab și deznădăjduit. Important este că nu a renunțat, nu s-a dat bătut și a avut încredere în oastea lui și în Dumnezeu.

Dacă aș fi fost în locul lui, aș fi procedat probabil la fel și aș fi făcut tot ce mi-ar fi stat în putere ca să-mi apăr țara și credința. Aș fi făcut astfel, pentru că aș fi știut că este un popor întreg care se bazează pe mine și căruia i-am jurat să-l apăr până la moarte. Din această întâmplare, m-au impresionat curajul, bună-tatea, înțelepciunea și devotamentul de care a dat dovadă boierul, venind să-l îmbărbăteze pe Ștefan, iar acest lucru mă ajută să înțeleg și mai bine că un om, fără sprijinul acordat de semenii și compatrioții săi, nu este nimic și nu poate să facă lucruri mărețe.

☼ **Victoria de la Vaslui, împotriva turcilor, a fost una răsunătoare. Dar Sfântul Ștefan a reacționat într-un mod neașteptat, după obținerea acesteia. Tu cum ai fi procedat, dacă ai fi avut o astfel de izbândă?**

Eu aș fi procedat la fel ca Domnul Moldovei, deoarece cred că să-i mulțumești lui Dumnezeu pentru ajutorul pe care ți l-a oferit este cel mai bun și mai înțelept lucru pe care ai putea să-l faci, atunci când te bucuri de un succes.

☼ **Crezi că un om de azi poate fi și smerit, și un conducător/ un lider? Argumentează!**

Bineînțeles că oricine poate să fie un conducător și să se bucure de succesele sale, însă, din păcate, nu cu toții știm și nu cu toții ne amintim că și Dumnezeu a contribuit la împlinirea visurilor sau a victoriilor noastre. De cele mai multe ori, oamenii din ziua de azi

uită de asta atunci când dau cu ochii de izbândă și de fericire și încep să petreacă și să se laude, fără să-și mai aducă aminte să-i mulțumească Domnului.

☼ **Scrie câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre *Sfântul Voievod Ștefan cel Mare* unui coleg.**

Aș recomanda cu încredere această carte tuturor copiilor și adulților de toate vârstele, spre a afla și a învăța despre faptele mărețe ale Marelui Voievod Ștefan cel Mare și ale ostașilor săi loiali care au luptat alături de el pentru a ne apăra țara de dușmani, păgâni și cuceritori.

De asemenea, din această carte putem desprinde numeroase însușiri omenești pe care ar trebui să le avem cu toții, cum ar fi: devotamentul și dragostea față de aproapele nostru, bunătatea și dreptatea față de oamenii din jur și credința în Dumnezeu. Este o carte minunată, plină de informații utile care merită să fie citită.

☼ **Vorbește-le părinților sau bunicilor tăi despre cartea pe care ai citit-o pentru acest concurs. Roagă-i să îți spună ce părere au despre ce le-ai povestit. Transcrie aici impresiile lor.**

„Semnele sfințeniei lui Ștefan cel Mare le găsim în viața lui și în moștenirea pe care ne-a lăsat-o. În viața lui și-a purtat crucea: de domn – cu grija în inimă pentru un imperiu mereu în creștere și pentru un popor amenințat cu islamizarea; de soț și tată – moartea

celor două soții și a fiilor săi; de luptător – rana de la picior purtată cu răbdare mai mult de 40 de ani. Prin această întreită cruce, Hristos l-a curățit și l-a sfințit, dându-i o credință nestrămutată în ajutorul Lui” – îmi spuse mama.

„Ștefan cel Mare este Mare pentru că a înțeles că biruințele au fost purtate cu ajutorul lui Dumnezeu, iar înfrângerile i-au fost spre încercare și spre răbdare. Ștefan cel Mare este Sfânt pentru că a fost iubitor de Hristos și devotat credinței adevărate; și-a iubit neamul și s-a jertfit pentru el, iar neamul a răspuns prin cinstire și evlavie. Sfântul Bincredinciosul Voievod Ștefan cel Mare, domnitorul Moldovei – este o icoană de lumină pentru tot poporul dreptcredincios, un ocrotitor al ctitorilor de locașuri sfinte și al celor care luptă pentru biruința Crucii și a iubirii lui Hristos pentru oameni” – zise tata.

XENIA OCHIȘOR, 12 ANI

- ☀ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, imaginându-ți că ești un soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Privesc în jur pe câmpul de luptă. Mii de trupuri stau împrăștiate pe jos. Mă cutremur la gândul că e posibil să fiu și eu în curând printre ei.

Lupta începe din nou. Armata vrăjmașă e cu mult mai mare decât a noastră. E imposibil să câștigăm. Însă, apare conducătorul nostru, Ștefan cel Mare. Cuvintele lui ne redau curajul. Vom câștiga!

- ☀ **Scrie câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg; familiei tale.**

Aș recomanda această carte colegului meu Andrei, care este pasionat de istorie. Și aș recomanda cartea familiei mele, deoarece vreau să afle și ei ce erou a fost Sfântul Ștefan.

MIRUNA OROVICEANU, 12 ANI

- ☀ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Astăzi turcii ne atacă din nou, fiind într-un număr mult mai mare de soldați decât noi. Asta mă îngrijorează puțin, dar găsește o soluție Domnul Ștefan, ca de obicei.

Au mai trecut câteva ore, iar acum suntem ascunși într-o pădure și îi așteptăm pe turci. Vin acum, trebuie să ne organizăm.

Acum ceva timp s-a terminat lupta. A fost foarte strânsă, dar până la urmă am câștigat. Am o rană la piciorul stâng, dar cu siguranță mă voi face bine.

- ☀ **Vorbește-le părinților sau bunicilor tăi despre cartea pe care ai citit-o pentru acest concurs. Roagă-i să îți spună ce părere au despre ce le-ai povestit. Transcrie aici impresiile lor.**

Bunicilor mei li s-a părut că Sfântul Ștefan cel Mare a fost un domnitor adevărat. Aceștia deja știau multe din lucrurile pe care le-am povestit, dar au fost foarte atenți și li s-a părut interesant.

După citirea cărții, cel mai important lucru despre Sfântul Ștefan, pe care îl voi spune prietenilor este că acesta a fost un om drept și credincios.

ANDREEA PUIU, 12 ANI

✿ Recitește următorul fragment, din capitolul Lupta de la Vaslui:

Cea mai mare victorie a Sfântului Ștefan cel Mare împotriva turcilor a fost lângă Vaslui, în 10 ianuarie 1475. La începutul anului 1475, sultanul Mahomed Cuceritorul a trimis împotriva Moldovei o oaste dintre cele mai mari ale acelor vremuri, de mai mult de 120.000 de soldați. Sfântul Ștefan avea o oaste mult mai mică, de 40000–50000 de soldați. Pe drumul pe care turcii au intrat în țară, Sfântul Ștefan i-a hărțuit cât a putut, iar apoi i-a așteptat într-un loc mlăștinos, pe valea Bârladului, numit Podul Înalt. De pe dealul unde se afla, Sfântul Ștefan a văzut rândurile fără număr care înaintau și, auzind strigătele puternice ale uriașei armate otomane, s-a înspăimântat.

Observându-i teama, un boier, luminat de harul Duhului Sfânt, a venit la el, s-a pus în genunchi și i-a spus: «Doamne, nu te tulbura, căci îți vom sta astăzi credincios alături și Dumnezeu ne va ajuta». Prin credința și dragostea din aceste cuvinte, Sfântul Ștefan și-a recăpătat stăpânirea de sine.

✿ Completează, apoi, următoarele afirmații:

Ezitatea domnitorului mi se pare firească. Cred că a reacționat astfel, deoarece în mod firesc, omeneste vorbind, diferența între soldați era extrem de mare și doar o minune dumnezeiască îl putea salva. Dacă aș fi fost în locul lui, cred că și eu m-aș fi înspăimântat. Aș fi făcut astfel, pentru că orice om se sperie atunci când vede primejdia de moarte.

Din această întâmplare, m-au impresionat credința și prietenia boierului credincios, care a reușit să-l ajute pentru a recăpăta încrederea în sine și în ajutorul lui Dumnezeu, iar acest lucru mă ajută să privesc cu alți ochi necazurile care se abat uneori asupra mea și a țării mele.

✿ După citirea cărții, care ar fi cel mai important lucru despre Sfântul Ștefan, pe care îl vei spune prietenilor?

Voi spune prietenilor că am avut și avem un mare sfânt rugător la Dumnezeu pentru poporul nostru român.

Apoi, faptul că astăzi avem biserici și mănăstiri în care să ne rugăm se datorează acestui domnitor minunat. Și nu în ultimul rând, tradiția și cultura noastră românească, prin manuscrise, tipărituri, broderii, are la bază viața și activitatea vrednicului de pomenire domnitor Ștefan cel Mare.

„Mare” prin bogatele și mărețele sale fapte, nu prin vorbe și mărire deșartă.

Premiul I, secțiunea 13—14 ani

VLAD PĂTRAȘCU, 14 ANI

☼ Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.

Lupta de la Războieni

Ștefan cel Mare avea dreptate, sultanul Mahomed al II-lea s-a întors să invadeze Moldova. Tătarii veneau pe la Nistru și Mohamed însuși trecea Dunărea cu o oastea uriașă.

Tătarii robeau, incendiau și omorau oamenii. Domnitorul nu s-a pierdut cu firea, m-a trimis pe mine și pe mulți alți oșteni să îi oprim. Lupta a fost grea, m-am și rănit destul de grav, dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, am reușit să înfrângem și, speriați, tătarii au fugit, lăsând armele în urmă.

Restul soldaților și voievodul însuși s-au dus să lupte cu turcii. Erau mult mai puțini la număr și, cu toate că au fost foarte viteji, n-au rezistat prea mult și s-au retras. Aceasta a fost a doua și ultima înfrângere a lui.

☼ Recitește următorul fragment: *De pe dealul unde se afla, Sfântul Ștefan a văzut rândurile fără număr care înaintau și, auzind strigătele puternice ale uriașei armate otomane s-a înspăimântat. Observându-i teama, un boier, luminat de harul Duhului Sfânt, a venit la el, s-a pus în genunchi și i-a spus: «Doamne, nu te tulbura, căci îți vom sta astăzi credincios alături și Dumnezeu ne va ajuta». Prin credința și dragostea din aceste cuvinte, Sfântul Ștefan și-a recăpătat stăpânirea de sine.*

- **Înainte a cărei lupte s-a petrecut acest episod?**

Acest episod s-a petrecut înaintea luptei de la Vaslui.

- **Exprimă-ți părerea despre ce a simțit Sfântul Ștefan și despre cum s-a comportat în această împrejurare.**

Eu cred că este de înțeles comportamentul lui. Ștefan cel Mare, câștigând o lupta în care avea un dezavantaj așa de mare, a fost

posibil surprins de câștig. Fiind foarte credincios, cel mai logic motiv a fost ca Dumnezeu l-a ajutat. Postul a fost un mod de a-i arăta recunoștință lui Dumnezeu.

☀ **La Vaslui, Sfântul Ștefan cel Mare s-a luptat cu soldații lui Mahomed al II-lea Cuceritorul. Informează-te și explică de ce conducătorul turc a fost supranumit astfel.**

Sultanul Mahomed al II-lea a fost supranumit Cuceritorul, deoarece a cucerit capitala bizantină Constantinopol, după un asediu de două luni.

☀ **Victoria de la Vaslui, împotriva turcilor, a fost una răsunătoare. Dar Sfântul Ștefan a reacționat într-un mod neașteptat, după obținerea acesteia. Explică ce a făcut domnitorul și spune cum ai fi procedat tu, dacă ai fi avut o astfel de izbândă.**

Voievodul a vrut să fie foarte clar că victoria nu este a sa, ci a lui Dumnezeu. A postit, s-a rugat pentru a-i arăta recunoștință și a poruncit ca nimeni din țară să nu-i atribuie lui această victorie. Eu aș fi considerat că și eu am un merit la aceasta luptă, pentru că, până la urmă, eu am condus armata și am luat deciziile cele mai bune pentru a câștiga.

☀ **Numește alți doi conducători europeni care au oprit ofensiva turcilor, precizând și în ce momente au făcut acest lucru.**

Mircea cel Bătrân, domn al Țării Românești, a înfrânt armata turcă condusă de Baiazid I la Rovine, în anul 1395.

Iancu de Hunedoara, voievod al Transilvaniei, a înfrânt armata sultanului Murad al II-lea, în Bătălia de pe Ialomița, pe 2 septembrie 1442.

☀ **Vorbește-le părinților sau bunicilor tăi despre cartea pe care ai citit-o pentru acest concurs. Roagă-i să îți spună ce părere au despre ce le-ai povestit. Transcrie aici impresiile lor.**

„Ștefan cel Mare a fost singurul domnitor care m-a impresionat cu adevărat în copilărie, datorită domniei foarte lungi, numărului mare de bătălii câștigate și de biserici construite. Cifrele respective mi-au rămas întipărite în minte. Multe din bisericile construite sub ctitoria lui le-am vizitat în copilărie, într-un tur al bisericilor și al mănăstirilor din nordul Moldovei, de unde am amintiri frumoase chiar și după 40 de ani. Mi-au rămas în minte de atunci peisajul deosebit în care se află Mănăstirea Putna și mormântul lui Ștefan cel Mare. Din această carte am aflat multe lucruri pe care nu le știam despre Ștefan cel Mare, iar cel mai mult m-a impresionat, pe lângă credința și bunătatea lui, faptul

că și-a iubit foarte mult poporul și a făcut tot ce i-a stat în putere să îl elibereze.”

✻ **După citirea cărții, care ar fi cel mai important lucru despre Sfântul Ștefan, pe care îl vei spune prietenilor?**

Ștefan cel Mare a fost un om bun, neînfricat, care a luptat cu vitejie pentru libertatea poporului său, care a câștigat aproape toate bătăliile la care a participat și a zidit multe biserici cunoscute și astăzi.

✻ **Din tot ce ai aflat acum despre Sfântul Ștefan cel Mare, ce anume îți este ție de folos? Ce anume te-ar putea influența în bine?**

Neînfricarea lui Ștefan cel Mare și toate câștigurile pe care le-a avut până și în cele mai aspre condiții îmi arată că totul e posibil dacă crezi și te dedici unei cauze anume.

Premiul II, secțiunea 13—14 ani

CORINA BANU, 14 ANI

✿ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

O luptă aprigă

Era iarna lui 1475, atunci când Mohamed a decis că vrea să invadeze cu sânge rece frumoasa Moldovă. Eu eram doar un copilandru de vreo 18-20 de ani și aveam un amalgam de sentimente în suflet, numai curaj ba.

Înainte să ies pe poartă, a mea măicuță m-a sărutat pe frunte cu lacrimi în ochi, iar asta m-a înmuiat și mai rău, pentru că aveam impresia că acela era un sărut de adio...

Am plecat cu oastea spre locul luptei, lângă Vaslui, acolo unde mișelul de Mohamed avea să atace.

Când am ajuns, domnitorul nostru mic de statură, dar cu o inimă cât zece a ieșit în fruntea noastră. Cu toții eram înspăimântați, însă atunci când i-am văzut privirea încrezătoare, am început să prindem curaj.

Peste puțin timp, oastea dușmană a ajuns.

A început lupta, iar mândrul nostru voievod a atacat primul. O droaie de ostași cădeau secerăți de pe armăsari, însă Ștefan cel Mare a continuat să lupte, cu o agilitate cum nu mai aveam să mai văd vreodată.

Peste ceva timp, care mie mi s-a părut o eternitate, lupta s-a sfârșit.

Ștefan cel Mare în război a câștigat cu oastea lui de 40 000 de soldați în fața unei armate de 120 000 de oameni.

Iată că lui Mohamed i s-a mai șters numele de „Cuceritorul”. Astfel, al nostru domnitor a adus o mare victorie Moldovei.

✿ **Victoria de la Vaslui, împotriva turcilor, a fost una răsunătoare. Dar Sfântul Ștefan a reacționat într-un mod neașteptat, după obținerea acesteia. Explică ce a făcut domnitorul și spune cum ai fi procedat tu, dacă ai fi avut o astfel de izbândă.**

Domnitorul nu s-a lăudat deloc atunci când a câștigat lupta, ci a rămas același om smerit și cu frică de Dumnezeu, care ar intra oricând în luptă pentru a apăra patria și creștinătatea.

Voievodul nu și-a asumat victoria absolut deloc, ci le-a spus oamenilor să-I mulțumească lui Dumnezeu, nu lui. A postit patru zile, mâncând numai pâine și apă, rugându-se și mulțumind lui Dumnezeu pentru o astfel de biruință asupra păgânilor.

Eu cred că dacă aș fi fost în locul domnitorului, m-aș bucura mai mult pentru o asemenea victorie. Desigur, nu aș uita să-I mulțumesc lui Dumnezeu, însă din cauza bucuriei câștigului, aș uita cât de mult m-a ajutat El în luptă.

✿ **Poate fi considerat Sfântul Ștefan un model pentru conducătorii de azi?**

Eu cred... de fapt, nu. Nu cred... sunt sigură că Sfântul Ștefan poate fi considerat un model pentru conducătorii de astăzi! Un model de curaj, un model de credință, un model de corectitudine. Și dacă stăm să ne gândim puțin, Sfântul Ștefan cel Mare nu s-a plâns după nici o luptă că a pierdut resurse, că niște teritorii ale Moldovei au fost distruse în luptă. A mers înainte și a construit multe biserici și mănăstiri, care astăzi sunt obiective turistice.

De asta cred eu că Sfântul Ștefan cel Mare este un model pentru conducătorii de astăzi.

✿ **De ce Sfântul Ștefan a zidit mănăstiri și biserici?**

Sfântul Ștefan a zidit mănăstiri și biserici pentru a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru tot ajutorul acordat, dar, după cum am citit și în carte, Sfântul Ștefan a zidit mănăstiri și biserici pentru că a

simțit că era de datoria lui de conducător să ajute fiecare om să se mântuiască.

✿ **Vorbește-le părinților sau bunicilor tăi despre cartea pe care ai citit-o pentru acest concurs. Roagă-i să îți spună ce părere au despre ce le-ai povestit. Transcrie aici impresiile lor.**

Tata: Ia uite, nu știam de rana de la picior pe care a avut-o Ștefan cel Mare. Să-mi dai și mie să citesc cartea.

Mama: Ce frumos că se pune accent pe faptul că Ștefan cel Mare a fost atât de credincios! Foarte bine sună cartea.

Bunica: Mai că mi-ar plăcea și mie s-o citesc. Și-așa nu prea am ce face. Stai să-mi iau ochelarii.

✿ **Din tot ce ai aflat acum despre Sfântul Ștefan cel Mare, ce anume îți este ție de folos? Ce anume te-ar putea influența în bine?**

Din tot ce am aflat despre Sfântul Ștefan cel Mare, îmi este de folos să știu ce mănăstiri a construit și unde au fost luptele lui. Cred că m-ar influența cel mai bine prima informație care îmi este de folos, deoarece sper că voi vizita și eu măcar câteva mănăstiri și biserici construite de Sfântul Ștefan cel Mare.

Premiul III, secțiunea 13—14 ani

ANDREI ȘERBAN, 13 ANI

- ☼ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Lupta de la Doljești

– Sărut-mâna, mamă! am spus.

Am încălecat pe cal și m-am dus cu oastea la luptă. Am aflat că vom avea încă un ostaș, Vlad Țepeș, domnitorul Țării Românești. Împreună cu Ștefan cel Mare, am pornit către Doljești. Nici două secunde n-au trecut de când i-am văzut pe inamici, că cei doi domnitori au început să urle. Luptau de parcă era totul sau nimic în joc.

Gata! O luptă grea, dar victorioasă.

- ☼ **După citirea cărții, care ar fi cel mai important lucru despre Sfântul Ștefan, pe care îl vei spune prietenilor?**

După lecturarea acestei cărți, cel mai important lucru reținut de mine, despre domnitor, este că și-a iubit poporul și pe Dumnezeu.

- ☼ **Describe imaginea cu Daniil Sihastru și cu Sfântul Ștefan, prezentând legătura dintre cei doi.**

Ștefan Cel Mare venea la Daniil Sihastru pentru a-i cere sfaturi, călugărul având înțelepciune și fiind ca un tată pentru Ștefan cel Mare.

Sfântul Ștefan cel Mare și-a dat jos coroana în fața lui Daniil pentru a nu-i impune superioritate, vorbind cu Sfântul Daniil ca de la fiu la tată.

✻ **În timpul vieții, Sfântului Ștefan i-au murit șapte membri ai familiei. Totodată, a îndurat zeci de ani durerea pricinuită de rana de la picior. Cum explici puterea sa de a face față unor asemenea dificultăți?**

Aceasta a fost puterea Lui Dumnezeu în trupul lui Ștefan Cel Mare.

✻ **De ce crezi că Sfântul Ștefan a zidit mănăstiri și biserici?**

În opinia mea, Ștefan Cel Mare a zidit mănăstiri și biserici pentru a-i mulțumi Lui Dumnezeu pentru ca poporul să vadă că Dumnezeu este alături de el.

✻ **Din tot ce ai aflat acum despre Sfântul Ștefan cel Mare, ce anume îți este ție de folos? Ce anume te-ar putea influența în bine?**

Din tot ce am aflat, cel mai de folos lucru este: credința te ajută oricând, dacă o iubești. După ce am citit cartea, aș putea să-l iau pe domnitor ca un exemplu care să mă schimbe într-un om mai bun.

DIANA ANTOCI, 13 ANI

- ✿ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Am aflat de curând că turcii au venit să ne atace cu o armată de 120000 de oșteni, iar noi suntem cam 50000.

Mi-am luat rămas bun de la familie, mai ales că sunt în rândurile din față.

Când am ajuns în sfârșit la Vaslui, l-am văzut pe Ștefan, conducătorul nostru cum se tulbura. Am vrut să-i zic ceva, dar un boier mi-a luat-o înainte și l-a îndemnat către luptă. S-a sunat din goarne, urma să intrăm în armata turcilor fără milă.

Nu îmi era teamă, pentru că știam că îl avem cu noi pe cel mai credincios și cel mai iubit de Dumnezeu conducător.

Nu vă pot povesti ce s-a întâmplat acolo, pot spune doar că a fost măcel, iar cineva m-a rănit la braț cu sabia.

- ✿ **Scrie câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg; familiei tale.**

Un motiv pentru care aș recomanda această carte unui coleg ar fi pentru a-și îndrepta comportamentul.

Un motiv pentru care aș recomanda această carte familiei mele ar fi pentru că noi ne dorim să fim mult mai credincioși decât suntem, iar eu mă gândesc că aceasta carte ne va îndemna pe calea cea bună.

- ✿ **Din tot ce ai aflat acum despre Sfântul Ștefan cel Mare, ce anume îți este ție de folos? Ce anume te-ar putea influența în bine?**

Un lucru care m-ar putea influența în bine ar fi că Sfântul Ștefan nu renunța niciodată la rugăciune și la credință, chiar dacă era amenințat cu moartea.

GABRIELA GUȚU, 14 ANI

- ☼ **Recitește următorul fragment: *De pe dealul unde se afla, Sfântul Ștefan a văzut rândurile fără număr care înaintau și, auzind strigătele puternice ale uriașei armate otomane s-a înspăimântat. Observându-i teama, un boier, luminat de harul Duhului Sfânt, a venit la el, s-a pus în genunchi și i-a spus: «Doamne, nu te tulbura, căci îți vom sta astăzi credincios alături și Dumnezeu ne va ajuta». Prin credința și dragostea din aceste cuvinte, Sfântul Ștefan și-a recăpătat stăpânirea de sine. Exprimă-ți părerea despre ce a simțit Sfântul Ștefan și despre cum s-a comportat în această împrejurare.***

Sfântul Ștefan s-a simțit vinovat pentru faptul că pentru câteva momente și-a pierdut speranța în el și în oastea sa și a decis să îi atribuie victoria lui Dumnezeu, iar pentru faptul că mulți ostași au murit, a postit patru zile.

Dacă eu aș fi avut o astfel de izbândă, aș atribui victoria și ostașilor, nu numai lui Dumnezeu, și aș fi postit exact ca Sfântul Ștefan.

- ☼ **Poate fi considerat Sfântul Ștefan un model pentru conducătorii de azi? Susține-ți răspunsul cu cel puțin două argumente.**

Sfântul Ștefan poate fi considerat un model pentru conducătorii din ziua de astăzi.

În primul rând, după ce și-a pierdut tatăl, Sfântul Ștefan s-a întors și a recuperat tronul prin luptă, dovedind curaj, iar un adevărat conducător are nevoie de curaj.

A purtat 36 de bătălii, dintre care a pierdut doar două, însă acesta a rămas onest, atribuind una dintre victoriile lui lui Dumnezeu. Cu fiecare bătălie, acesta a devenit un om mai bun și a reușit să câștige multe dintre ele.

În al doilea rând, după fiecare bătălie, acesta nu uita de popor, așa că construia câte una sau două biserici, rămânând în istorie pentru bunătatea sa.

În concluzie, Sfântul Ștefan poate fi un model pentru conducătorii din ziua de astăzi.

NICOLETA MELENTE, 13 ANI

- ✿ **Scrive trei lucruri pe care le-ai aflat din carte, despre strămoșii și despre copilăria Sfântului Ștefan.**

Sfântul Ștefan s-a născut puțin înainte de anul 1440, părinții lui fiind Voievodul Bogdan al II-lea al Moldovei, fiul lui Alexandru cel Bun și doamna Maria Oltea. După ce a condus țara un an și câteva luni, tatăl său a fost omorât la o nuntă de către Petru Aron, pentru a-i lua domnia. Atunci mama Sfântului Ștefan a fugit cu el din Moldova, de teamă că Petru Aron să nu îl ucidă și pe copil.

- ✿ **De ce Sfântul Ștefan a dobândit tronul Moldovei prin luptă?**

Pe când Ștefan cel mare avea cam 18 sau 20 de ani, Dumnezeu a pus în sufletul său chemarea de a se întoarce în Moldova, pentru a conduce țara, așa cum o conduseseră tatăl și bunicul său. La 12 aprilie, în Marțea Mare din săptămâna Patimilor, s-a dat lupta cu oastea lui Petru Aron la Doljești, pe râul Siret și, cu ajutorul lui Dumnezeu, Sfântul Ștefan a câștigat lupta.

- ✿ **La ce bătălie a Sfântului Ștefan se referă ilustrația de mai sus? Când a avut loc aceasta? Cine se află în fruntea oștenilor? Ce atitudine au cei doi conducători?**

Bătălia a avut loc la Doljești, pe râul Siret. Ea a avut loc pe data de 12 aprilie 1457, în Marțea Mare din Săptămâna Patimilor. În fruntea oștenilor se afla Sfântul Ștefan cel Mare și Voievodul Vlad Țepeș al Țării Românești. Ei au plecat cu multă credință spre Moldova.

OCTAVIAN MICU, 13 ANI

- ☼ **Recitește următorul fragment: *De pe dealul unde se afla, Sfântul Ștefan a văzut rândurile fără număr care înaintau și, auzind strigătele puternice ale uriașei armate otomane s-a înspăimântat. Observându-i teama, un boier, luminat de harul Duhului Sfânt, a venit la el, sa pus în genunchi și ia spus: «Doamne, nu te tulbura, căci îți vom sta astăzi credincios alături și Dumnezeu ne va ajuta». Prin credința și dragostea din aceste cuvinte, Sfântul Ștefan și-a recăpătat stăpânirea de sine. Înaintea cărei lupte s-a petrecut acest episod?***

Acest episod s-a petrecut înaintea luptei de la Vaslui.

- ☼ **Exprimă-ți părerea despre ce a simțit Sfântul Ștefan și despre cum s-a comportat în această împrejurare.**

Consider că Sfântul Ștefan a simțit mândrie și recunoștință față de Dumnezeu, acesta postind patru zile, mâncând doar pâine, având credința neșrămutată că Bunul Dumnezeu nu va îngădui căderea bunilor creștini moldoveni în mâinile păgânilor.

- ☼ **Scrive câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare: unui coleg; familiei tale.**

Aș recomanda această carte unui coleg fiindcă îl va ajuta la istorie, înțelegând mai ușor faptele voievodului Ștefan cel Mare.

Aș mai recomanda această carte unui coleg pasionat de lectură, deoarece cărțile de istorie nu sunt prea atractive pentru copii, însă aceasta îmbină foarte frumos textul cu ilustrațiile, făcând lectura plăcută.

Aș recomanda această carte familiei mele, deoarece le place istoria și i-ar bucura să-și reamintească viața lui Ștefan cel Mare.

- ☼ **Vorbește-le părinților sau bunicilor tăi despre cartea pe care ai citit-o pentru acest concurs. Roagă-i să îți spună ce părere au despre ce le-ai povestit. Transcrie aici impresiile lor.**

Părinții mei mi-au spus că știau că Ștefan cel Mare a fost un domn viteaz și că ar trebui să fie și conducătorii din ziua de astăzi la fel ca el.

- ☼ **Din tot ce ai aflat acum despre Sfântul Ștefan cel Mare, ce anume îți este ție de folos? Ce anume te-ar putea influența în bine?**

Informațiile aflate din carte mă vor ajuta mult la istorie. Cred că Ștefan cel Mare este un exemplu de urmat și într-o zi poate aș împrumuta din virtuțile creștine, păstrând ca și el în suflet iertarea și respectul față de credință, față de părinți și față de istorie..

GABRIEL NASTASĂ, 14 ANI

- ☀ **La Vaslui, Sfântul Ștefan cel Mare s-a luptat cu Mahomed al II-lea Cuceritorul. Informează-te și explică de ce conducătorul turc a fost supranumit astfel.**

Conducătorul turc a fost supranumit astfel pentru că, în 1453, a reușit să cucerească Constantinopolul.

- ☀ **Numește alți doi conducători europeni care au oprit ofensiva turcilor, precizând și în ce momente au făcut acest lucru.**

După cucerirea Constantinopolului de către turci, în anul 1453, sultanul Mahomed Cuceritorul a pornit o nouă campanie în Europa. Un rol important în oprirea ofensivei turcilor l-au avut domnitorii:

Iancu de Hunedoara, Voievodul Transilvaniei, care în anul 1456 a organizat o contraofensivă creștină înfrângând pe turci, la Belgrad, cetate considerată „cheia de intrare în Europa”. Prin această victorie Iancu de Hunedoara a oprit pentru 70 de ani ofensiva turcilor în centrul Europei.

Mihai Viteazu, care îi înfrânge pe turci în anul 1595 la Călugăreni, apoi la Giurgiu și îi alungă peste Dunăre, această victorie având mari ecouri în Europa.

- ☀ **Scrie câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare: unui coleg; familiei tale.**

Aș recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg pentru a schimba păreri despre minunatele fapte de bunătate și vitejie ale domnitorului.

Aș recomanda această carte și familiei mele, pentru că este foarte interesantă și doar citind-o va afla de ce Nicolae Iorga, cel mai mare istoric român, a spus despre Ștefan că este „icoana cea mai curată a sufletului românesc”.

*

Părinții mei au fost foarte încântați când le-am vorbit despre această carte și mi-au spus că orice român este dator să cunoască istoria neamului său, mai ales pe a unui domnitor înzestrat de Dumnezeu cu atât de multe calități, care a luptat din răsuputeri pentru ca poporul creștin să nu fie supus de către turcii păgâni. Mi-au spus să urmez exemplul său de credință, iubire și smerenie și să vizitez bisericile și mănăstirile construite de bravul domnitor.

Multe din faptele lui Ștefan cel Mare m-ar putea influența în bine, dar cred că faptele lui supreme au fost iertarea și iubirea vrăjmașilor.

MĂDĂLINA NETIDA, 13 ANI, CHIȘINĂU

- ☼ **Povestește o întâmplare dintr-o bătălie a Sfântului Ștefan, din perspectiva unui soldat moldovean care a participat la acea luptă.**

Și iată că ne-am pomenit din nou pe terenul de luptă... Va fi o luptă mare, cel puțin așa spune bunul nostru domn, Ștefan. Simt o urmă de frică..., dar de ce? Doar am mai luptat de atâtea ori! Privesc lung spre voievodul Ștefan. Are o privire aspră, gata de luptă, una nemiloasă și i se citește pe chip lipsa de frică: setea de răzbunare, deoarece vrea să-și salveze țara de cotropitori! Mulțumit de reacția întipărită pe fața domnitorului, mi-am întors privirea spre câmpul de luptă mai curajos ca oricând și am făcut ceea ce știam că trebuie: am luptat pentru Patria mea!

- ☼ **Scrie câte un motiv pentru care ai recomanda/ nu ai recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare: unui coleg; familiei tale.**

Aș recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare unui coleg, deoarece conține informații utile despre viața acestui domnitor și, cu siguranță, ne vor fi de ajutor în aprofundarea cunoștințelor noastre despre istoria neamului nostru.

Aș recomanda cartea despre Sfântul Voievod Ștefan cel Mare familiei mele, deoarece personajul principal a fost o personalitate puternică și impresionează cititorii de orice vârstă.

- ☼ **Vorbește-le părinților sau bunicilor tăi despre cartea pe care ai citit-o pentru acest concurs. Roagă-i să îți spună ce părere au despre ce le-ai povestit. Transcrie aici impresiile lor.**

Mama și tatăl meu au fost plăcut surprinși de activitățile pe care le-am realizat în cadrul acestui concurs. Au afirmat că au fost niște sarcini utile și creative pentru dezvoltarea mea intelectuală. Frățiorul meu mai mic a părut interesat de aceste întrebări la care am răspuns și de cartea pe care am citit-o. Și el a hotărât să lectureze această carte, fiind foarte interesat, în special, de personalitatea marelui voievod, Sfântul Ștefan.

*

Cartea m-a convins că un bun conducător trebuie să își iubească poporul și să-l conducă cu credință în Dumnezeu. Viața sa plină de lupte, biruințe și dedicație pentru oamenii simpli rămâne a fi un adevărat tezaur pentru generațiile viitoare. A fost o experiență nemaipomenită să iau parte la acest concurs, prin intermediul căruia sunt puse în valoare marile personalități ale neamului nostru.

✻ **Poate fi considerat Sfântul Ștefan un model pentru conducătorii de azi?**

Da, acesta poate fi considerat un model deoarece acesta are cele două calități pe care orice conducător ar trebui să le aibă: credința în Dumnezeu și dragostea pentru poporul condus.

GEORGIANA NICOLAE, 13 ANI

